

Ravitsemushoitosisuositus - alueiden kuulumiskierros

1. Ahvenanmaa, Leila-Lotta Kalaoja
2. Etelä-Karjala, Mervi Lehmusaho
3. Etelä-Pohjanmaa, Soili Alanne
4. Etelä-Savo, Heli Pyrhönen
5. HUS, Pia Nikander
6. Helsinki, Piritta Halttu-Dris
7. Itä-Uusimaa, Heidi Hovisilta
8. Kanta-Häme, Hanna Viitakangas
9. Keskipohjanmaa (Soite), Minna Nykänen
10. Keski-Suomi, Anne Pohju
11. Keski-Uusimaa, Seistilä-Kyle Miia
12. Kymenlaakso, Hanna Sippola
13. Lappi: Lapin ha, Lilli
14. Länsi-Uusimaa, Tarja Kemppainen
15. Pirkanmaa, Kirsti Sammallahti
16. Pohjanmaa (Vaasa), Arja Rantala
17. Pohjois-Karjala (Siunsote), Mirja Huuskonen
18. Pohjois-Pohjanmaa, Soile Haataja
19. Pohjois-Savo, Jaana Torpström
20. Päijät-Häme, Raisa Valve
21. Satakunta, Roope Mäkelä
22. Vantaa ja Kerava, Henna Nuorala
23. Varsinais-Suomi (Varha/TYKS), Mari Salminen

Ravitsemushoito Ahvenanmaalla (esimerkkejä)

Jo pidempään ollut työn alla/käytössä

- NRS-2002 -seulonta osastoilla
- Hoitoprotokolla refeedingoire- yhtymän varhaiseen havaitsemiseen ja ehkäisyyn
- ERAS-konsepti tietyissä potilasryhmissä kirurgialla
- Yli 20 erilaista erityisruokavaliota, hyvä valikoima täydennysravintovalmisteita
- Tiimityö esim. syömishäiriötiimi, neurologinen tiimi,diabetestiimi, kierrot dialyysiosastolla, kuntoutustiimi...

Huhtikuun koulutuksen jälkeen aloitettuja projekteja

- Rasvan laadun parantaminen, kasvisten lisäys ja suolan käytön seuranta sairaalakeittiössä
- NRS 2002 –seulonnan tehostaminen
- Dialogi maakuntahallituksen kanssa yhtenäisen ravitsemushoitoprotokollan luomiseksi eri hoitolaitoksiin ja julkisten ruokapalveluiden kehittäminen osana kansanterveysstrategiaa

Etelä-Karjalan hyvinvointialue (Ekhva)

- 16.1.24 RH-suosituksen koulutuskiertue alueellinen tilaisuus
- Mediatiedotteet ja viestintää tallenteista
- Osastotunteja EKKS; NRS2002-seulonnasta
- Rakennemuunnetuista ruokalistat ja ravintosisältölaskelmat (SaTu)/tarvittavat asiakirjat Ekhva:n sivuilla
- STESO:n Ravitsemustyöryhmässä Itsearviointilomakkeen työstöä ja valmistautumista siihen, miten lomaketta omassa organisaatiossa hyödynnetään.

Yhteistyöryhmiä:

-> yhteiset tavoitteet ja kehittäminen

- **Maakunnallinen ravitsemustyöryhmä**

-> tavoitteita, toimenpiteitä ja seurantaa integroitu Hyte-strategiisiin kärkiohjelmiin (Sutjakka, Sopusia, Ikäystävällinen Etelä-Karjala)

- **Ruokapalvelujen ja Ekhvan yhteistyö** (esihenkilöitä ja ravitsemusterapian edustajat)

- S1/2025 NRS2002-seulonnan vahvistaminen ja tarvittavat toimet?
- Palvelusopimusten ja -kuvausten päivitystarpeet

- **Ravitsemusvastaavat EKKS ja kuntoutus**

- uusi ryhmä (viestintä, materiaalituki ja verkostotapaamiset)

- **Ravitsemusvastaavat Toimintakyky ja hoiva**

(Yhdyshenkilö: Mervi Lehmusaho, THM, laillistettu ravitsemusterapeutti)

Ravitsemushoitosuosituksesta käytäntöön

Ravitsemusterveys

- Ravitsemusterveyden edistämisen verkosto on perustettu rajapintatyöhön ja professiojohdolla on siinä linjaava rooli, verkostossa on kolme alatyöryhmää: lasten, nuorten ja perheiden, työikäisten ja ikäihmisten ryhmä.
- Asiakkaille jaettavat terveyttä edistävän ravitsemuksen ikäryhmittäiset ohjausmateriaalit on intrassa henkilökunnan käyttöön ja vajaaravitsemuksen ehkäisyn materiaaleja on hyödynnetty ikäihmisten koulutuksissa alueella.

Ravitsemushoito ja kliininen ravitsemus

- Potilastietojärjestelmän laajan päivityksen mukana sinne tuli NRS2002 ja MNA. Ravitsemusterapiassa otettiin käyttöön kirjaamisessa sekä ICD10/ICPC2 että OAB-koodit ja rakennettiin oma avoimen kirjaamisen pohja. Koko alueella on sama potilastietojärjestelmä.
- NRS2002 vajaaravitsemusseulan pisteytys ja toimintaohjeet on viety Medanetsiin, josta ne päivittyvät potilastietojärjestelmään. HVA intrasta löytyy tietopankki, joka mahdollistaa vajaaravitsemusseulontojen määrän seurannan ajassa ja yksikkökohtaisesti (MNA, NRS2002 puuttuu). Moodle-alustalle on tehty paketti vajaaravitsemuksen seulonnasta ohjeineen ja alueella käytössä olevista kliinisistä ravintovalmisteista.
- Ravitsemusterapiaan pääsyn kriteerejä on tarkennettu ja niissä on huomioitu niukat resurssit
- Alueellista kliinisen ravitsemushoidon asiantuntijatyöryhmää ollaan perustamassa nyt

Ravitsemushoitosuositus ruokapalveluissa

- Ruokapalveluissa aloitettiin laaja päivitys- ja kehittämistyö jo ennen RHS ilmestymistä luonnoksen pohjalta. Muutokset on aloitettu keskussairaalan ravintokeskuksesta ja niiden laajentaminen koko alueelle on edelleen käynnissä. Kehittämistyötä on viety eteenpäin rinnakkain koko alueen yhteisen tuotannonohjausjärjestelmän käyttöönoton kanssa.
 - Ravitsemuslaadun eteen tehty paljon työtä jo aiemminkin mm. elintarvikkeiden hankinnoissa ja kilpailutuksessa, ruokalistasuunnittelussa, reseptiikassa, osastoyhteistyössä, ikääntyneiden palveluaterioissa
- Kehittämistyön läpikäyneet asiat: tarjottavat ruokavalio- ja annoskokonimikkeet ja niiden toteutus päivitetty, HVA:n yhteinen ruokavaliokäsikirja ja kaikille avoin Moodle-verkkokoulutus on uudistettu täysin.
- Kohdennettuja koulutuksia eri henkilöstöryhmille on käynnissä koko ajan
- Tulossa: julkiset ruokalistat ravintosisältöineen nettiin
- Merkittävin yhteinen haaste: tehostettu ruokavalio

Ravitsemushoitosuosituksen jalkauttaminen Etelä-Savon hyvinvointialue

- Ruokapalvelussa yhtenäistetty käytettyjen ruokavalioiden tilauskäytäntöjä, nimiä ja lyhenteitä. Käynnistetty yhteistyötä tehostetun ruokavalion kehittämiseksi, esim. entistä pienemmän annostilavuuden tavoittelu
- Rakennettu toimintamallit vajaaravitsemuksen tunnistamiseen, ehkäisyyn ja hoitoon
 1. Avopalveluissa
 2. Osastohoidossa ja palveluasumisessa
- Suosituksen sisältöä hyödynnetään käsikirjana monin eri tavoin ja esim. ravitsemusterapiaan lähettämisen kriteerit ovat päivitettävänä

Etelä-Savon hyvinvointialue ELOISA Vajaaravitsemuksen tunnistamisen, ehkäisyyn ja hoidon toimintamalli OSASTOHOIDOSSA ja PALVELUASUMISESSA 7.2.2024

NRS-2002 alkuseulontakysymykset kaikille yli 18-vuotiaille osastohoidossa 48h kuluessa ja palveluasumisessa Okk

1. Onko asiakkaan/potilaan paino BMI alle 20,5?
2. Onko asiakkaan/potilaan paino laskenut tahattomasti edeltävän 3 kk aikana?
3. Onko asiakas/potilas syönyt tavallista vähemmän edellisen viikon aikana?
4. Onko asiakas/potilas hoidossa vakavan sairauden vuoksi?

Jos vastaus on kyllä yhteenkin kysymykseen → tee NRS-2002 aikuisten vajaaravitsemusriskin seulonta vajaaravitsemuksen riskin selvittämiseksi

EI RISKIÄ / MATALA RISKI NRS-2002:0-2 pistettä

1. Seuraa syödyn ruoan määrää silmämääräisesti
2. Painon seuranta 1 x vko, jos ei mahdollista, seuraa syödyn ruoan määrää lomakkeella 2-3 vrk
3. Toista vajaaravitsemusriskin seulonta osastohoidossa 5-7 vrk välein ja palveluasumisessa 3-6 kk välein, kirjaa tulos
4. Kotiutussa ohjaa tarvittaessa monipuoliseen syömiseen Voimaa ja vireyttä ravinnosta ikääntyneille ja Terveyttä edistävä ruokavalio

KOHTALAINEN RISKI NRS-2002:3-4 pistettä

1. Tehostettu ruokavalio ja täydennysravintovalmistetta 1-3 pulloa/vrk Täydennysravintovalmisteen valinta osastohoidossa ja palveluasumisessa
2. Seuraa syödyn ruoan määrää lomakkeella 2-3 vrk
3. Painon seuranta 2 x vko
4. Jos syö ruoasta 1/3 tai vähemmän / paino laskee → Ravitsemusterapeuttin konsultaatio

VAKAVA RISKI NRS-2002:5-7 pistettä

1. Ravitsemusterapeuttin konsultaatio (tarvittaessa myös lääkärin konsultaatio)
2. Ohjaa välittömästi tehostettu ruokavalio ja täydennysravintovalmistetta 1-3 pulloa/vrk Kliniset täydennysravintovalmistet, ohje henkilöstölle.
3. Painon seuranta 2 x vko

Ikäantyneet: yli 65 vuotiaalle voidaan käyttää myös lyhyttä MNA vajaaravitsemusriskin seulontaa erityisesti kotihoitossa ja palveluasumisessa. Tarkempaa arviointia varten voidaan tehdä pitkä MNA seulonta. Huomio omaisten ohjaus. **Lapset:** alle 18-vuotiaille käytetään STRONGKids lasten vajaaravitsemusriskin seulontaa

Kirjaaminen: 1) Tiedot seulonnan tekemisestä ja tuloksesta sekä ravitsemushoitosuunnitelma kirjataan aina hoitokertomukseen (Ravitsemustilan seuranta). 2) Ravitsemusterapeuttin konsultaatiopyyntö sekä vastaus kirjataan RAVI-talvymalleille. 3) Seulonnan tulos kirjataan riskitiedoksi LC: muut riskit → luokittelematon riski → hoidossa huomioitava → esim. NRS-2002 5-7 pistettä, vakava riski 6.10.2023 4) Lisäksi NRS ja MNA tulos kirjataan myös webropol-lomakkeelle josta tieto viedään kansallisen vertaiskehittämisen verkoston tietopalustalle.

RAVITSEMUSHOITO HUS- SAIRAALOISSA

Ensimmäinen jyl-ohje vuodelta 2021

- Sisältö mm.
 - Potilaan ruokatilaus sekä sairaalan ulkopuolelta tuodut ruoat
 - Vajaaravitsemusriskiseulontojen tekeminen ja kirjaaminen
 - Ravitsemustilaa parantavat toimenpiteet vajaaravitsemusriskipotilailla
 - Ravitsemushoidon suunnittelu, toteutus ja seuranta
 - Ammattiryhmäkohtaiset vastuut

Ohjeen päivitys käynnissä, valmistuu
loppuvuodesta 2024

-> Potilastietojärjestelmän päivitys

Vuoden 2025 suunnitelmia

- Ammattiryhmä- ja yksikkökohtaisia koulutuksia
- Sisäinen viestintä

**Ravitsemuksen
turvaaminen HUS-
sairaaloissa –
johtajaylilääkärin
ohje**

Ravitsemusterapia Helsingin hyvinvointialueella 2024

Lapsiperheiden ja nuorten ravitsemusterapia
Työikäisten ravitsemusterapia
Ikääntyneiden ravitsemusterapia
Sairaalassa olevien ravitsemusterapia

- Läheteiden ja konsultaatioiden kohdentaminen
- Info-vartit ja muu koulutus
- Intra-sivulla olevat ohjeet muille ammattilaisille
- Verkostoituminen (mm. työryhmät ja ravitsemusyhdyskunnat)

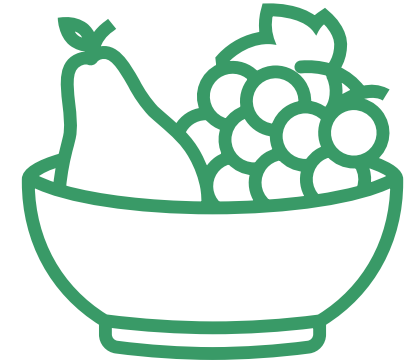
Ravitsemushoidon neuvottelukunta

- Ikääntyneiden ravitsemus- ja ruokapalvelutyöryhmä
- Potilasruokailun ravitsemus- ja ruokapalvelutyöryhmä
- Ravitsemushoidon koulutus- ja suunnittelutyöryhmä

-> Vuodeksi 2025 suuriksi, koko henkilökuntaa koskettaviksi koulutusaiheiksi on valittu Vajaaravitsemuksen tunnistaminen ja hoito, Haavanhoito ja ravitsemus sekä Mielenterveys ja ravitsemus

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen kuulumiset

- Syksyllä 2024 on perustettu ravitsemushoidon työryhmä
- Työryhmän tärkeimpänä tehtävänä on tuottaa kansallisten ravitsemushoitosuosituksen perusteella päivitetty alueellinen ravitsemuksen käsikirja
 - Työskentely aloitetaan terveyskeskussairaalapalvelujen osastoista
 - Seuraavassa vaiheessa laajennetaan muihin ympärivuorokautisiin asumisyksiköihin
- Työryhmässä mukana ovat:
 - Osastojen ravitsemusvastaavat
 - Esihenkilöitä ja ylilääkäri
 - Ruokapalvelupäällikkö
 - Puheenjohtajana ravitsemusterapeutti
- Yhteyshenkilönä toimii osastoilla työskentelevä ravitsemusterapeutti Sandra Eriksson,
s-posti: sandra.eriksson@itauusimaa.fi

Kanta-Hämeen hyvinvointialue - kuulumiset

Tilanne alueella:

- **Moniammatillisuus**-teemaa on jatkettu
→ Ravitsemusyhdyshenkilökoulutus
- Elintapaohjauksen koulutussarja
- Perustettu alueelliset **ravitsemustyöryhmät**
(sairaalat ja asumispalvelut)
→ Yhtenäisten toimintatapojen edistäminen
- Toimintakortit vajaaravitsemuksen ehkäisyyn

Keskeiset toimijat:

- Ravitsemustyöryhmät
- Hoitohenkilökunnan roolin edistäminen
- Yhteistyö ravitsemusterapeutit & ateriapalvelu

Ravitsemushoidon tilanne

Yhteistyö ruokapalvelun kanssa:

- Kuukausittaiset palaverit dieetikoitajien kanssa - aloitettu

Yhteistyö osastojen kanssa:

- vajaaravitsemuksen arviointi osastoilla systemaattiseksi - vuoden alusta
- potilaiden ruoankäytön seuranta osastoilla - vuoden alusta

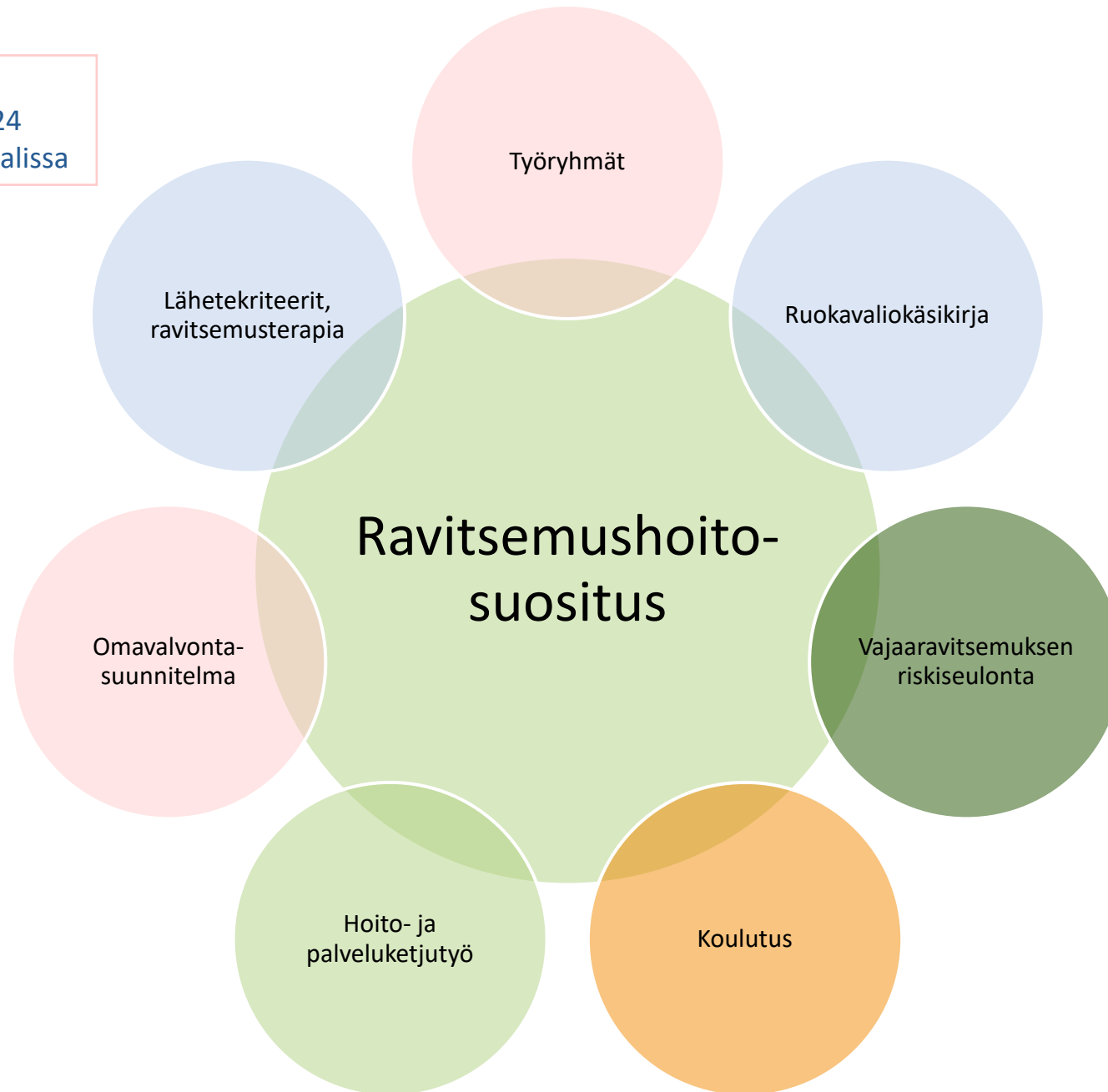
Ravitsemusterapeutille lähettämisen kriteerit

Terveyden edistämistyö:

- Hyvinvointialueella:
 - Intra: puheeksi ottamisen korttipakka
 - Elintapavalmennuksen palvelupolku, liikuntaneuvonta (kokonaisvaltaista ohjausta/neuvontaa liikkumiseen, ravitsemukseen ja uneen)
- Yhteistyö hyvinvointialueen ja kuntien välillä
 - Ravitsemusterveyden edistämisen työryhmä (hyvinvointialue, ruokapalvelu, järjestö)
 - Alueen terveellisten elintapojen edistämisen verkostotyöryhmä
 - Painonhallintaryhmät
 - Lapsiperhe –pilotti

Keski-Suomen hyvinvointialueen
alueellinen koulutuspäivä 9.4.2024
124 osallistujaa, joista 46 luentosalissa

Ravitsemusvastuuhenkilöiden verkosto

- Perustettu ravitsemusvastuuhenkilöiden verkosto, kokoontuu teamsissa 1xkk.
- Jokaiseen yksikköön nimetty ravitsemusvastaava, jonka tehtävä on mm.
 - osallistuu ravitsemusvastaavaverkoston tapaamisiin
 - vie ravitsemusvastaavaverkostosta tietoa omaan yksikköön
 - tuo tietoa omasta yksiköstä verkostoon
 - huolehtii ravitsemukseen liittyvän toiminnan jalkautuksesta esihenkilön tuella
- Ensimmäinen teema: vajaaravitsemusriskin tunnistaminen ja hoito
 - Mittarin käyttöönotto
 - Toimintaohjeiden käyttöönotto

Kymenlaakson hyvinvointialue

Työryhmät

Ravitsemushoitotyöryhmä
Ravitsemusvastuuhenkilöt

- Sairaalat
- Palveluasuminen

Ravitsemuskäsikirja

+ Runsasproteiininen ruokavalio
+ Kasvisruokavaliolistat näkyviin
+ Neste- ja ateriasurantalomakkeen päivitys

Käytänteitä ravitsemushoidosta alueellamme

Vajaaravitsemusriskin seulonta

Medanets-sovellus

- MNA (kotiutusyksiköt)
- NRS2002 (osastot)

Vajaaravitsemusriskin seulontapäivä 9.10.24

Ravitsemusterapeuttien vetämät osastotunnit ravitsemushoidosta

Koulutuksia

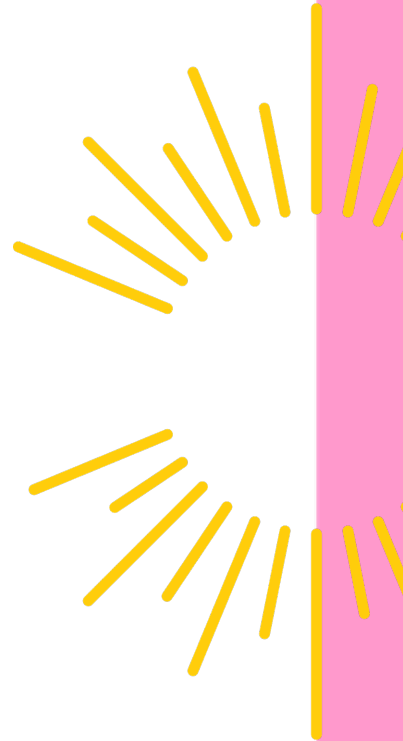
- Laatu ravitsemushoittoon – Uusi Ravitsemushoitosuositus
- Ikääntyneiden ravitsemus
- Haavapotilaan ravitsemus
- Ruoanjakelussa huomioitavaa (sairaalahuoltajille)

Back to...

Alueellinen ravitsemushoitosuositus-koulutus, Lapin hyvinvointialue
paneeli 2/2024:

”Kerro yksi konkreettinen asia, jonka viet eteenpäin ravitsemushoidon edistämiseksi omassa työyhteisössäsi?”

- Toiminta- ja työkyvyn tuen vastuualue:
”Ravitsemusasioiden puheeksiotto vastuualueen yhteisessä palaverissa” → toteutettu
”Lisäresurssia ravitsemusterapiaan” → uusi resurssi perustasolle perustettu, myös keskussairaalassa vakinaistettu paikka
- Lapin hyvinvointialueen ruokapalvelut:
”Ruuan annosteluohjeista toteutetaan myös kuvalliset versiot”
→ Toteutettu yhteistyössä viestinnän ja ravitsemusterapeuttien kanssa
- Lapin keskussairaala / hoitotyö:
”NRS käyttöönoton edistäminen, yhteistyön edistäminen ravitsemushoidon osalta”
→ Vajaaravitsemuksen ehkäisyn ja hoidon kehittämisen työryhmä perustettu, tavoitteena edistää sekä NRS:n käyttöä keskussairaalassa että MNA:n käyttöä ikääntyneiden palveluissa ja tk-vuodeosastoilla
- Mehiläinen Länsi-Pohja:
”NRS:n käytön kehittäminen Länsi-Pohjan keskussairaalassa”
→ NRS-toimintaohjeet laadittu, MNA-kehitystyö tk-sairaalassa

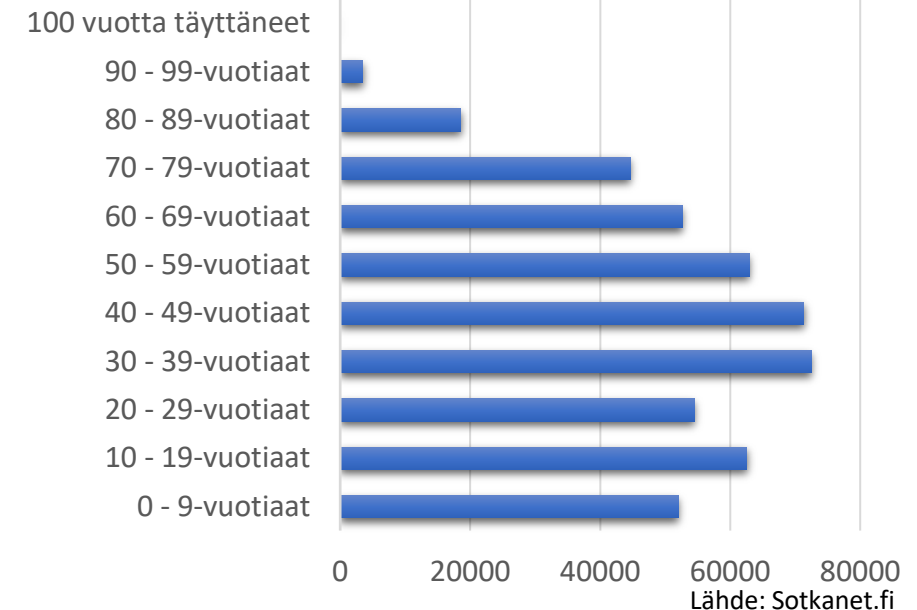
Ravitsemus Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella (LUVN)

- Ravitsemushoitosuosituksen jalkautus
 - Asiakastyössä (ravitsemusterapia, hoitotyö)
 - Henkilöstökoulutuksissa (ikäntyneiden palvelut)
 - Ateriapalvelut
 - Kehitteillä vajaaravitsemuksen hoitopolku (hoitoon pääseminen, hoidon jatkuminen yli yksikkö rajojen, seuranta)
- Ravitsemusterapeuttien toimet tällä hetkellä 6 kpl
 - Avosairaanhoidon palvelut: Espoo + Kauniainen 3, Kirkkonummi 1
 - Uudet lähetekriteerit ovat tulossa, työnkuva on muutoksessa.
 - Ostopalveluna Karkkila-Lohja-Vihti 20 % työajalla.
 - Hanko, Raasepori, Siuntio ja Inkoo, ei toistaiseksi palvelua
 - Ikääntyneiden palvelut: sairaalapalvelut, asumisyksiköt, geriatriset ja palliatiiviset palvelut 1, Kotona asumisen tuki, Seniori-info 1
 - Sairaala: ravitsemusvastaavien verkosto, vajaaravitsemushoito, ravitsemusterapia. Asumispalvelut: osastonhoitajat, lääkärit, hoitajat, moniammatillisuus. Suositusmallin toteuttaminen.
 - Seniori-info, Kotona asumisen tuki, ikääntyneiden ravitsemusterveyden edistäminen, moniammatillinen ravitsemustyöryhmä, ravitsemusvastaavien verkosto
- Ateriapalvelut: Ravitsemushoitosuosituksia on jalkautettu yhteistyössä keittiöiden kanssa. LUVN Ateriapalveluissa 2 ruokapalvelun asiantuntijaa
 - Kotiateriat: Menumat Oy
 - Laitosruokailut: Vireko Oy (Kirkkonummi, Kauniainen, Lohja, Vihti, Karkkila, Espoo), Compass Group (Inkoo), Fodbar Oy (Siuntio), Tukipalveluiden ateriapalvelut (Raasepori, Hanko).
 - Sairaala-ateriat: HUS Runkopalvelut (Espoon sairaala, Raasepori ja Lohja)
 - Koulu ja päiväkotiruokailu: kuntien vastuulla (esim. Espoossa Espoo Catering ja Palmia)
- Yhteystietoja:
 - Ei johtavaa ravitsemusterapeuttia, yksiköiden palvelupäälliköt tai ravitsemusterapeutit
 - LUVN Ateriapalvelut: Eeva Asikainen, Tii Tuomainen (ruokapalvelun asiantuntija). Sairaalapalvelut: Kirsi Uurto (erityispalveluiden päällikkö), Rilla Nikkanen (asiakaspäällikkö)

LUVN:n väestö ikäryhmittäin 31.12.2023, asukkaita yhteensä 494 952

Pirkanmaa, Pirha

Koulutus 31.1.2024, klo 10 -15.15 hybridi

Vajaaravitsemusriskin seulonta

Lähipalvelusairaaloiden hoitohenkilöstö ja lääkärit aktivoituivat

Hoitohenkilöstö:

- Järjestetty yhdeksän koulutustilaisuutta, joihin osallistunut 128 ammattilaista. Tulossa vielä viisi tilaisuutta
- Aiheena vajaaravitsemusriskin seulonta, seulonnan jälkeiset toimenpiteet ja kirjaaminen sekä Ravitsemuskäsikirja

Lääkärit:

- Lähipalvelusairaaloiden lääkäreille luento vajaaravitsemusriskin tunnistamisesta ja Ravitsemuskäsikirjasta Teamsillä, 37 osallistujaa

NRS-2002 tulosten raportointia uudessa ptj:ssa on edistetty

Ravitsemuskäsikirjaan on koottu kaikki vajaaravitsemusriskin seulonnan ohjeet (NRS-2002, MNA / RAI, STRONGKids), toiminta- ja kirjaamisohjeet sekä asiakasohjeet eri tilanteissa

Resurssina RRP2- hankkeen suunnittelija, ravitsemusterapeutti

**Pirkanmaan
hyvinvointialue**

Pohjanmaan hyvinvointialue

- Hyvinvointialueella Vaasan, Mustasaaren ja Maalahden alueella **uudet ravitsemushoitosuositukset huomioitu ruokapalveluissa 2/2024 alkaen.**
- Ravitsemushoitosuositusten muutokset läpikäyty ja ohjeistukset yksiköihin päivitetty yhteistyössä ruokaa tuottavan tahon, hyvinvointialueen tukipalveluiden palvelupäällikön ja ravitsemusterapeuttien kanssa. Tarvittavin osin konsultoitu myös puheterapeutteja esim. rakennemuunnetun ruoan koostumuksesta.
- Hoitohenkilöstökoulutukset pidetty ja ohjeistukset toimitettu yksiköihin alkuvuodesta 2024.

- Kotihoidossa aloitettu syödyn ruokamäärän seuranta ja kirjaaminen alkusyksystä 2024, hoitopolku tulossa.
- NRS2002 tekeminen säännönmukaisesti jokaisella keskussairaalan osastolla ja aktiivisemmän käytön aikaansaamiseksi, prosessi on käynnissä.

-> Laajentaminen koko hyvinvointialueelle

Ravitsemushoito Siun sotessa

Johtava ravitsemusterapeutti Mirja Huuskonen

- Siun soten ravitsemusterapiassa työskentelee kahdeksan ravitsemusterapeuttia
 - työpisteet keskussairaalassa, Siilaisen terapiakeskuksessa (Joensuu) ja terveysasemilla (alueravitsemusterapeutit)
- Ravitsemusterapeutti Kirsi Rissanen toimii Siun sotessa ravintopalveluiden erityisasiantuntijana
- Kiristynyt taloustilanne uhkaa vaikuttaa ruokapalveluihin nykyistä tasoa supistavasti
- Siun soten intrassa on ravitsemushoidon periaatteita potilasryhmittäin linjaava Ravitsemushoidon opas
- Yksikkökohtaiset ravitsemushoidon laatuksiteerit tukevat ravitsemushoidon toteutumista osastoilla
- Ravitsemushoitosuosituksista on tiedotettu yksiköille järjestetyissä koulutuksissa ja osastotunneilla
- Esihenkilöiden mukaan tieto uudistuneesta ravitsemushoitosuosituksista ja sen sisällöstä on saavuttanut Siun soten yksiköt vaihtelevasti

Ravitsemusterapeutti Satu Smuran opinnäytetyössä selvitettiin tehostetun ruokavalion toteutumista Siun soten yksiköissä keväällä 2024

- Vastaajamäärä jäi melko pieneksi, mutta tutkimuksesta voidaan päätellä että ravitsemushoitosuosituksen toteutumisessa on puutteita ja kehittämällä ravitsemushoitoa suosituksen suuntaan voisi potilaiden terveys ja hoidon kustannustehokkuus parantua

Kuulumiset koulutuskierroksen jälkeen Pohjois-Pohjanmaa

- Pohjois-Pohjanmaan ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelma on hyväksytty Pohteen aluevaltuustossa 16.9.2024 osana alueellista hyvinvointisuunnitelmaa.
- Ravitsemushoitosuositus on ollut esillä Pohteen yhteistoiminta-alueen Tehostetun ravitsemushoidon työryhmän kokouksessa 15.10.2024. Suositus on noteerattu ja siihen nojataan Pohteen ravitsemushoidossa. Hoitosuositus on myös kirjattu Ravitsemusterveyden edistämisen suunnitelmaan.
- Keskeisiä ravitsemushoidon toimijoita Pohteella ovat sote-ammattilaiset ja ruokapalveluammattilaiset, jotka toteuttavat ravitsemushoitoa yhteistyössä. Pohteen ravitsemusterapeutit ja ravitsemusyhdyshenkilöt ovat avainhenkilöitä hoitosuosituksen käyttöön otossa. Hoitosuosituksen käyttöönoton prosessia ei ole kuvattu.
- Ravitsemushoitosuosituksen käyttöönottoon liittyvissä asioissa yhteydenotot ravitsemusterveyden koordinaatioryhmään.

Vajaaravitsemuksen ehkäisy ja hoito –

Ravitsemusterveyden- ja hoidon suunnitelma

☐ Rakenteet kuntoon

- Ravitsemushoitotyöryhmä
- Ravitsemusterveyden edistämisen työryhmä(t)
- Ravitsemusyhdyshenkilöverkosto

☐ Suunnitelman liittäminen PSHVA toimintaa ohjaaviin suunnitelmiin

- Hyvinvointisuunnitelma, ikäihmisten hyvinvointisuunnitelma
- Toimintaa ohjaavat käsikirja (KYS)

☐ Koulutus

- PSHVA terveydenhuollon henkilöstö, Pohjois-Savon kuntien henkilöstö, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kasvatushenkilöstö sekä kuntien liikunnan ohjaajat

☐ Tietoisuuden lisääminen/viestintä

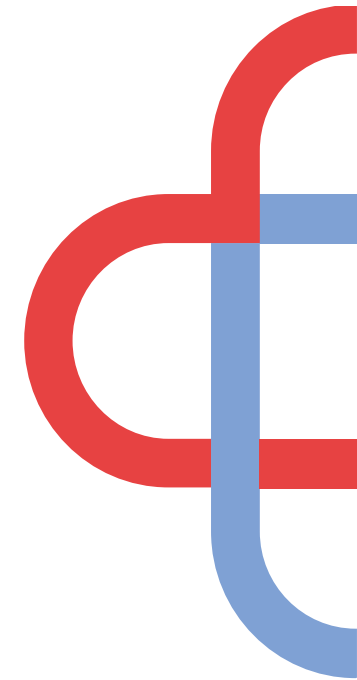
- PSHVA johto, PSHVA hoitohenkilöstö, asiakkaat/potilaat/läheiset

☐ Seuranta ja arviointi

- Indikaattorit

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen kuulumisia

- **Ravitsemuskäsikirja** on päivitetty ravitsemushoitosuosituksen mukaiseksi
 - ohjekirja ruokavalioiden toteuttamiseen hyvinvointialueen yksiköissä
 - sen pohjalta ateriapalvelutuottajat suunnittelevat ruokalistat ja ohjeet yksiköille aterioiden tarjoilemiseen ja toimittavat ruokavalioiden ravintoarvot tilaajalle
 - ruokapalvelu-, hoito-, laitoshuoltohenkilöstö on koulutettu
- Luovuimme **vuosittaisesta keskussairaalan vajaaravitsemusriskin seulontapäivästä**
 - tavoitteena jatkuva vajaaravitsemusriskin tunnistaminen
- **Ravitsemusterapeutit** olleet mukana useissa ammattilaisten koulutuksissa puhumassa vajaaravitsemusriskin tunnistamisesta ja ravitsemushoidosta mm. haavapassi, suolistosyöpä, vammaispalvelut
 - gerastenian tunnistaminen edistää vajaaravitsemusriskiin havahtumista
 - leikkausta odottavan päivystyspotilaan ravitsemusohje laadittu yhdessä leikkausosaston kanssa
- Digihoitopolkuja uudistettu/rakennettu mm. lihavuusleikkaus, raskausdiabetes
- Myönteinen ruokapuhe herättää kiinnostusta!

Satakunnan hyvinvointialue

RAVITSEMUKSEN
JOHTAMINEN JA RAKENNE
HYVINVOINTIALUEELLA

Kuulumiset Vantaan ja Keravan hyvinvointialueelta

- Ravitsemusvastaavien ensimmäinen koulutuskokonaisuus saatu päätökseen, vastaava suunnitteilla ensi vuodelle.
Ravitsemusvastaavien verkoston kokoontumiset 2 krt/v.
- Lihavuuden hoitopolku saatu valmiiksi ja siihen liittyen työnjakoa selkiytetty.
- Vantaan kaupungin ja HVA:n elintapaneuvonnan yhteistyöverkosto käynnistynyt.
- Pyritty kouluttamaan hoitohenkilökuntaa eri HVA:n toimialoilla, tavoitteena saada ohjausvastuuta ja -osaamista myös muualle.

Keskeiset toimijat

- Sote-palvelut

- Toimintakykyä tulevat palvelut
 - 8,5 ravitsemusterapeuttia

- Tyks sairaalapalvelut

- 10 ravitsemusterapeuttia ja 1 johtava ravitsemusterapeutti

- Hyte-yksikkö (järjestämisen palvelut)

- 1 ravitsemusterapeutti

- Yhteistyö

- Hva-tasoinen ravitsemuksen työryhmä hyte-vetoisena
- Verkostoitumista ja toimimista oman tulosryhmän sisällä sekä yli ”tulosryhmärajojen”
 - Hoitotyön ammattilaiset, lääkärit
 - Ikäntyneiden palvelut
 - Tukipalvelut (Ruokapalvelut Konsernipalveluissa)

Toimintaympäristö:

- ✓ 490500 asukasta
- ✓ 23 000 työntekijää
- ✓ 27 kuntaa

Varhan tulosryhmät:

- ✓ Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut
- ✓ Tyks
- ✓ sairaalapalvelut
- ✓ Ikäntyneiden palvelut
- ✓ V-S pelastuslaitos
- ✓ Konserni- ja järjestämisen palvelut

Ravitsemusterveyden edistäminen Varhan hyte-yksikössä

• 1) Lapset, nuoret, perheet

- Viisi Varhan kuntaa on mukana **Tervettä kasvua-hankkeessa**. Kunnissa on pyritty edistämään lasten ja nuorten hyvää ravitsemusta varhaiskasvatuksessa ja kouluissa erilaisin keinoin, kuten koulutuksilla ruokakasvatukseen liittyen ja muutoksilla ruokapalveluissa.
- Suunnitteilla **lasten ja nuorten lihavuuden ennaltaehkäisyn ja hoidon palveluketjun yhtenäistäminen** alueella

• 2) Työikäiset

- **Prosessinomaisen elintapaohjauksen ja kuntien liikuntaneuvonnan palveluketjun laatiminen**. Kohderyhmänä työikäiset, joilla on todettu esidiabetes.
- Järjestetty yhteisiä **koulutuksia** Varhan työntekijöille ja kuntien liikuntaohjaajille. Teemoina ollut mm. vahvuuslähtöinen ohjaus ja ahmimistyyppisen oireilun tunnistaminen. Jatkossa suunnitelmassa yhteiskoulutuksia myös ravitsemukseen liittyen.
- Seuraaviksi vuosiksi suunniteltu yhteisiä koulutuksia kuntien ja Varhan työntekijöille teemalla **"Elintapaohjaukset kevät- ja syyspäivät"**. Näissä koulutuksissa käsitellään ravitsemuksen lisäksi myös muita elintapoja.

• 3) Ikääntyneet

- **Ravitsemuskoulukset** järjestetty kahdesti vuodessa ikääntyneiden asumispalveluiden ja kotihoidon hoitajille. Koulutuksiin on osallistunut 100-120 hoitajaa yhdellä koulutuskerralla.
- Ikääntyneiden asumispalveluissa kootaan ravitsemusyhdyshenkilöverkosto
- Ravitsemuksen huomioiminen Varhan **kaatumisen ehkäisyn toimintamallissa** ja **MNA:n** käytön lisääminen ikääntyneiden palveluissa
- Sote-keskusten hoitajille järjestetty koulutus "Ikääntyneiden elintapahoidon erityispiirteet", joissa ravitsemus vahvasti esillä

Varha - hyvinvoinnin edistäminen

Varha_hyte

Ravitsemushoidon kehittäminen pth - esh

• Varhan alueen ravitsemusterapian toimintaperiaatteet

- päivitetty asiakirja, sisältää Ravitsemushoitosuosituksen mukaisesti
 - ravitsemusterapeutille lähettämisen kriteerit
 - moniammatillinen työnjako ravitsemushoidossa ja -ohjauksessa
- resurssit eivät riitä tähän - auttaa kuitenkin resurssipulan ja osaamisen näkyvämmäksi tekemisessä
- jalkauttaminen jatkossa

• Ravitsemusterapeutit vastaavat yhteisesti alueellisten ravitsemuskoulutusten järjestämisestä

- ravitsemuskoulutukset muulle henkilökunnalle alueelliseen koulutusten vuosikelloon
- ravitsemusyhdyshenkilöiden koulutukset Sairaalapalveluissa – Ikääntyneiden palveluissa - Vammaispalveluissa

• Ravitsemusterapia- ja -hoitoprosessit näkyvämmiksi (IMS:n käyttö)

• Sairaalapalveluissa yhteistyö hoitotyön kehittämisessä

• Sote-palveluissa paikallisia hyviä käytäntöjä

• Ravitsemushoitosuositus pohjana kaikelle ruokapalveluiden hankinnalle koko Varhan alueella

VAJAARAVITSEMUKSEN EHKÄISY JA HOITO AIKUISILLA

KENELLE VAJAARAVITSEMUKSEN RISKIARVIO
Alkuseulonta tehdään kaikille. (Riskiä ei arvioida raskaana ja saattohoidossa olevilta.)
Tarkista aluksi onko

- BMI alle 20,57
- paino laskenut tahattomasti edeltävän kolmen kuukauden aikana?
- potilas syönyt tavallista vähemmän edellisen viikon aikana?
- potilas hoidossa vakavan sairauden vuoksi?

Jos alkuseulonnan vastaus on **yhteenkin** kysymykseen **Kyllä** → **Teo varsinainen seulonta (NRS 2002)**. Merkitse tarve arvioinnin jatkamisesta hoitotulokseen riski/ei riskiä/ei arviointia.

MILLOIN

- 24h sisällä sairaalan osastolle tulosta
- Avo- ja polikliinikkakäynnillä potilaan pitkäaikais sairauden seurannan yhteydessä

TÄYTÄ NRS 2002 (kts sivulla 2.)

- Taustatiedoissa, järjestelmä antaa automaattisesti riskiarviopisteet ja riskiluokan.

KIRJAA

- NRS 2002 hoitokertomuksen taustatietoihin ja hoitotyön yhteenvetoon
- Valittu ruokavalio taustatietoihin ja AromiStore –ruuantlausohjelmaan

TULKITSE TULOS JA TOIMI

EI RISKIÄ	0	Toista seulonta
VÄHÄINEN RISKI	1-2	<ul style="list-style-type: none"> • viikoittain vuodeosastolla • avo- ja polikliinikkakäynnillä pitkäaikais sairauden seurantaikäynnillä 3-12 kk:n välein • Motivoi potilasta hyvään ravitsemukseen
KOHTALAINEN RISKI	3-4	<ul style="list-style-type: none"> • Tee ravitsemushoitosuunnitelma • Seuraa ruokailua • Mittaa painoa 1-2 x viikossa • Tehosta ruokavaliota (ruoka-annokset XS-S-M) • Tarjoo täydennysravintovalmisteita • Huomioi suun terveys ja nielemiskyky • Ohjaa potilasta tehostettuun ruokavalioon, anna Tehostettu ravitsemus-ohje. Keskity riskiarvioinnin tulos ja hoitotulokset huomioiden hoitotuloksen seurantaan.
VAJAA RISKI	5	<ul style="list-style-type: none"> • Huolehdi kotutuvan potilaan ravitsemuksen jatkumisesta. • Tiedota käytetty vajaan ravitsemusmittari, tulos ja annettu ravitsemushoito.

Kiitos!

Yhteystietoja:

- Mari Salminen
johtava ravitsemusterapeutti
mari.salminen@varha.fi
p. 02 3132631
- Karoliina Salminen
ravitsemusterapeutti, Hyte-yksikkö
karoliina.salminen@varha.fi
p. 050 3427923

